

Årjängs kommun

Beslut för Svensbyns skola efter tillsyn i Årjängs kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Årjängs kommun att senast den 15 juni 2018 vidta åtgärder för att avhjälpa de påtalade bristerna. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Årjängs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8–12 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Åtgärder

- Säkerställa rutiner för att skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd samt förankra rutinerna hos personalen.
- I utredningen samråda med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt.
- Se till att eleverna får det särskilda stöd utredningen visar att de behöver
- Följa upp och utvärdera insatta åtgärder och det särskilda stöd elever får.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen konstaterar att Årjängs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Säkerställa att elevernas val av utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen konstaterar att Årjängs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska utifrån uppföljningen av resultaten och målnöjdhetsanalysen analysera vad som påverkar och orsakar resultaten och målnöjdhetsanalysen.
- Rektorn ska utifrån analysen identifiera och besluta om utvecklingsåtgärder som ska genomföras.
- Rektorn ska planera och genomföra de beslutade utvecklingsåtgärderna.

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att Svensbyns skola brister i arbetet med att skyndsamt ge elever det särskilda stöd de har rätt till. Av tillsynen framkommer att skolans rutiner för att utreda om en elev är i behov av särskilt stöd inte är tydliggjorda och implementerade, samt att det stöd som sätts in inte alltid utvärderas. Att elever inte får en utredning om vilken typ av särskilt stöd de har behov av för att nå målen kan leda till att de inte kan nå så långt som möjligt och få den utbildning de har rätt till.

Skolinspektionen bedömer även att det finns brister i att ge eleverna den studie- och yrkesvägledning de har rätt till. Av tillsynen framkommer att elevernas behov av studie- och yrkesvägledning inte kan tillgodoses eftersom det saknas ett planerat arbete med studie- och yrkesvägledning som omfattar alla elever i skolan. Detta medför att elevernas behov av studie- och yrkesvägledning inte fortlöpande kan kartläggas och tillgodoses. Det innebär även att de inte aktivt kan göras medvetna om sina valmöjligheter och stärkas i att göra självständiga och väl underbyggda val avseende framtida studier och arbete.

Skolinspektionen bedömer vidare att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Av tillsynen framkommer att rektorn varken planerar för eller genomför nödvändiga utvecklingsåtgärder utifrån en analys av kunskapsresultaten samt trygghet och studiero. Att rektorn inte bedriver ett kvalitetsarbete enligt författningarnas krav medför risker att eleverna inte får den utbildning de har rätt till.

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i att skyndsamt ge elever det särskilda stöd de behöver och har rätt till. Av tillsynen framkommer att skolans rutiner för att utreda om en elev är i behov av särskilt stöd inte är tydliggjorda och implementerade samt att det stöd som sätts in inte alltid utvärderas. För att kunna ge elever det särskilda stöd de har rätt till behöver skolan ha ett fungerande

arbete med att utreda och bedöma behovet, ge stöd samt följa upp och utvärdera effekterna av de vidtagna åtgärderna. Bristande rutiner i detta arbete medför en risk för att elevernas möjligheter att nå kunskapskraven försämras och att de inte kan nå så långt som möjligt och få den utbildning de har rätt till.

I skollagen anges att om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd i den omfattning som behövs för att eleven ska ges möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoseas framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Enligt skollagen får ett beslut om åtgärdsprogram innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt tillhör om det finns särskilda skäl. I skollagen anges att om ett beslut om åtgärdsprogram innebär att särskilt stöd ska ges i särskild undervisningsgrupp eller enskilt eller i form av anpassad studiegång får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan (3 kap. 8-9 och 11 §§).

I Skolinspektionens intervjuer med lärare på skolan framkommer att rutinerna för arbetet med att utreda och ge elever särskilt stöd är otydliga. En lärare beskriver att hen gör en "orosanmälan" om att en elev riskerar att inte nå målen på en särskild blankett som skickas till rektorn. Enligt läraren beslutar sedan rektorn tillsammans med elevhälsans representanter om det ska göras en pedagogisk utredning. En annan lärare är osäker på om det är så rutinen ser ut och uppger att hen inte vet vem som ska göra en pedagogisk utredning. Läraren tycker även att rutinerna kring hur man på skolan ska utreda om en elev är i behov av särskilt stöd är otydlig. En av de intervjuade lärarna är ny på skolan och uppger att hen ännu inte har fått någon information om vilka rutiner som gäller i arbetet med att säkerställa elevernas stödbehov.

Enligt lärarna har ledningen inte varit tydlig kring vad som gäller på skolan när en elev ska ges särskilt stöd och ett åtgärdsprogram ska utarbetas, eller när det räcker med extra anpassning som stödåtgärd samt hur detta ska dokumenteras. Lärarna säger även att det inte har utarbetats några nya åtgärdsprogram för någon elev under innevarande läsår. De åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av visar att det har gjorts utvärderingar av insatta åtgärder under våren 2017, men att det ännu inte har utarbetats några nya åtgärdsprogram under hösten 2017, trots att det i utvärderingen står att ett nytt åtgärdsprogram ska utarbetas.

Även i Skolinspektionens intervju med elevhälsans representanter framkommer att rutinerna för att utreda om en elev är i behov av särskilt stöd är otydliga. Elevhälsans representanter uppger att de är delaktiga i beslut om att vissa elever kan lämna den ordinarie undervisningen för att få undervisning i ett mindre sammanhang. Enligt elevhälsans representanter har det dock aldrig utvärderats om just den åtgärden är det som eleverna behöver för att nå målen. Elevhälsans representanter berättar att det finns en rutin på skolan att lärare ska göra en orosanmälan till rektorn om en elev riskerar att inte nå målen. En sådan anmälan diskuteras på elevhälsans möten och leder till att det förs ett resonemang kring hur de ska stötta eleven. En åtgärd kan då till exempel vara att någon av elevhälsans representanter pratar mer med lärarna om eleven. En orosanmälan kan dock lika gärna hamna direkt hos någon av elevhälsans representanter när någon av dem är på besök i skolan. Om så sker tar de med sig den information de fått till nästkommande elevhälsamöte, eller så skickar de anmälan vidare till rektorn som sedan lyfter frågan på möte med elevhälsan. Representanter för elevhälsan uppger att

det finns åtgärdsprogram utarbetade för elever på skolan och att det finns blanketter i kommunen som ska användas för åtgärdsprogrammen. I dessa blanketter finns även instruktioner om att det ska göras en pedagogisk kartläggning inför eventuellt utarbetande av åtgärdsprogram. Elevhälsans uppfattning är att denna rutin även borde finnas och följas på skolan.

Rektorn uppger i intervju med Skolinspektionen att exempel på extra anpassningar på skolan kan vara stöd utifrån "material och tekniskt stöd". Skolan har även en liten "avdelning" med speciallärare som undervisar elever i en mindre grupp som enligt rektorn är "ett stöd som kan vara en extra anpassning". Några av de elever som lämnar den ordinarie undervisningen för att få undervisning i ett mindre sammanhang av speciallärare har denna åtgärd dokumenterad som en extra anpassning eller särskilt stöd. De åtgärdsprogram som skolan jobbar med under innevarande läsår är från läsåret 2016/17. Enligt rektorn är det på skolan olika från fall till fall hur ofta åtgärdsprogram utvärderas. Rektorn uppger att han vill skapa en bättre struktur för detta arbete framöver och fokuserar nu på att ta fram en struktur för arbetet med pedagogiska utredningar och utarbetande av åtgärdsprogram.

Av de lektionsobservationer Skolinspektionen har genomfört framgår att det finns elever som har en resurs i klassrummet samt att en del elever lämnar den ordinarie undervisningen för att få undervisning i ett mindre sammanhang. Lärarna uppger i intervju med Skolinspektionen att de inte vet om dessa insatser är en form av särskilt stöd eller om det är extra anpassningar. Lärarna är även osäkra på om alla elever som får denna form av stödinsatser har ett åtgärdsprogram utarbetat där det framgår att det är just ovan nämnda insatser som eleven behöver för att nå målen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Svensbyn skola inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreläggs Årjängs kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i att ge eleverna den studie- och yrkesvägledning de har rätt till. Av tillsynen framkommer att elevernas behov av studie- och yrkesvägledning inte kan tillgodoses eftersom det saknas ett planerat arbete med studie- och yrkesvägledning som omfattar alla elever i skolan. Detta medför att elevernas behov av studie- och yrkesvägledning inte fortlöpande kan kartläggas och tillgodoses. Det innebär även att de inte aktivt kan göras medvetna om sina valmöjligheter och stärkas i att göra självständiga och väl underbyggda val avseende framtida studier och arbete.

Enligt 2 kap. 29 § skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Eleverna uppger i intervju med Skolinspektionen att de inte har fått någon studie- och yrkesvägledning på skolan. I intervju med lärarna bekräftas att skolan inte har något studie- och yrkesvägledande arbete eller någon planering för studie- och yrkesvägledande insatser. Lärarna uppger att det inte heller finns någon utsedd person med studie- och yrkesvägledande kompetens som kan stötta lärarna i ett sådant arbete på skolan. I intervju med elevhälsans representanter på skolan framkommer att en studie- och yrkesvägledare ingår i den elevhälsogrupp som finns centralt i kommunen. Det finns enligt elevhälsans representanter en studie- och yrkesvägledare som informerar

vårdnadshavarna inför att eleverna ska börja i årskurs 7. Rektorn uppger i intervju med Skolinspektionen att det finns en studie- och yrkesvägledare från Årjängs kommun som kan konsulteras, men bekräftar att eleverna på skolan inte har fått någon studie- och yrkesvägledning och att det inte heller finns någon planering för det arbetet på skolan.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Svensbyn skola inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten, föreläggs Årjängs kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Av tillsynen framkommer att rektorn varken planerar för eller genomför nödvändiga utvecklingsåtgärder utifrån en analys av kunskapsresultaten samt trygghet och studiero. Att rektorn inte bedriver ett kvalitetsarbete enligt författningarnas krav medför risker för att eleverna inte får den utbildning de har rätt till.

Enligt 4 kap. 4-7 §§ skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) innebär systematiskt och kontinuerligt att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen. Vidare bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser. Där ingår att skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

I Skolinspektionens intervjuer med lärare på skolan uppges att lärarna inte har fått något uppdrag att följa upp och utvärdera kunskapsresultaten. Lärarna berättar att de för in sina bedömningar, omdömen och betyg i skolans datasystem, men att det inte finns tillfällen då de tillsammans diskuterar och analyserar kunskapsresultaten. Några lärare uppger att de utvärderar skolans verksamhetsplan i slutet på läsåret och sammanställer sina slutsatser vilka de skickar vidare till rektorn. Rektorn har inte varit delaktig i det uppföljningsarbetet och lärarna har inte uppfattat att något händer efter att de lämnat den utvärdering de gör till rektorn. Lärarna uppger vidare att de inte har kännedom om och på vilket sätt rektorn arbetar med att följa upp skolans verksamhet. Det görs enligt lärarnas uppfattning ingen analys av verksamheten på skolan som leder till att åtgärder sätts in. Lärarna har dock under innevarande läsår uppmanats att under vissa möten getts tid att ägna sig åt pedagogiska diskussioner och lärarna tror att detta är en åtgärd utifrån den analys lärarna själva gjorde av verksamhetsplanen. Lärarna berättar även att de pratar om hur det ska arbeta med trygghet och studiero på skolan men att de inte har någon planering för det arbetet. Lärarna uppger vidare att skolan är liten vilket medför att personalen "hela tiden" kan prata med varandra om sådant som behöver göras i verksamheten, men det finns enligt lärarna inget systematiskt arbete på skolan kring att följa upp olika delar i skolans verksamhet.

Rektorn uppger i intervju med Skolinspektionen att de på skolan inte har haft något gemensamt arbete med att följa upp och analysera skolans resultat och bekräftar att han inte heller har gett lärare i uppgift att själva sammanställa och analysera skolans resultat. Rektorn uppger att han har gått igenom de frågeställningar som några lärare lyft i sin utvärdering av skolans i verksamhetsplan och har för avsikt att se över vilka åtgärder som behöver vidtas för att komma tillrätta med de problem som lyfts. Rektorn har dock vid tiden för tillsynen ingen planering för detta arbete.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Svensbyn skola inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten, föreläggs Årjängs kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Bedömning och betygssättning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Årjängs kommun uppfyller författningarnas krav inom området Bedömning och betygssättning.

På Skolinspektionens vägnar

Gabriel Brandström

Beslutsfattare

Kajsa Öhman

Föredragande

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om skolenheten

Fakta om Svensbyns skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Svensbyns skola i Årjängs kommun som besöktes av Skolinspektionen den 5 och 6 oktober 2017.

Det går totalt 66 elever från förskoleklass till årskurs 6, varav 11 elever går i förskoleklass.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Av skolans egen redovisning framgår att andelen flickor som nådde de nationella målen i svenska våren 2017 var 60 procent. Av pojkarna nådde 66,6 procent målen i svenska. Motsvarande siffra redovisas i matematik. I de naturorienterande ämnena nådde 80 procent av flickorna målen 2017 medan 66,6 procent av pojkarna nådde de nationella målen. I Samhällsorienterade ämnen nådde 80 procent av flickorna de nationella målen medan 100 procent av pojkarna nådde målen.

Årskurs 6

Av skolans egen redovisning framkommer att 80 procent av flickorna nådde målen i engelska våren 2017 medan 100 procent av pojkarna nådde målen i engelska. I resterande ämnen nådde 100 procent av flickorna målen 2017. Av pojkarna nådde 100 procent målen i samtliga ämnen våren 2017.